

Mato ZOVKIĆ

Ekumenska i međureligijska otvorenost crkvenih pokreta*

Desetak crkvenih pokreta i zajednica koje su nam se večeras predstavile većinom su presađeni iz sveopće Crkve, a neki su nastali u Crkvi među Hrvatima. U poglavlju o laicima Dogmatske konstitucije o Crkvi te u Dekretu o apostolatu laika Sabor je širom otvorio vrata naše Crkve takvim pokretima i zajednicama, jer pravo i dužnost laika da svjedočki djeluju izlazi iz njihove krsne vjere, ne iz pomanjkanja zaređenih služitelja (usp. LG 30-38; AA 9-14). Ivan Pavao II. u postsinodalnoj apostolskoj pobudnici *Vjernici laici* s radošću ističe da se oni kojima je prvotni poziv živjeti kršćanstvo u svijetu okupljaju u društva, skupine, zajednice i pokrete "iz duhovnih i apostolskih razloga" (CFL 29). Uz odobrenje Svete Stolice ili mjesnih biskupa, naši se laici sabiru u tradicionalne ili nove pokrete da bi kao društvena bića i članovi crkvene zajednice živjeli svoj kršćanski identitet ili udruženo djelovali u crkvenoj i društvenoj sredini.

Među kriterije za crkvenost laičkih udruženja Papa s biskupima postavlja i "nastojanje oko ponazočenja u ljudskom društvu kojim se, u svjetlu naučavanja Crkve, stavlja u službu cjelovita dostojanstva čovjeka" (CFL 30). U tom smislu udruženja vjernika laika "moraju postati žive rijeke dioništva i uzajamnosti na izgradnji pravednijih i bratskijih uvjeta u društvu" (30). U istom dokumentu, koji je plod sinode održane povodom 20. obljetnice Sabora, Papa nadalje kaže: "Vjernici laici primjerom svoga života i vlastitim djelovanjem moraju raditi na poboljšanju odnosa među pripadnicima raznih ideologija, kao što su zgodno istaknuli sinodalni Oci: 'Crkva danas živi usred ljudi raznih vjera. Svi vjernici, naročito laici koji žive usred naroda drugih vjera, bilo da su u rodnom kraju ili zemljama kamo su emigrirali, moraju im biti znak Gospodina i njegove Crkve, na način koji odgovara životnim okolnostima svakog mjesta. Dijalog među religijama ima istaknutu važnost jer vodi k ljubavi i uzajamnom poštovanju; uklanja ili barem smanjuje predrasude među pripadnicima raznih religija te promiče jedinstvo i prijateljstvo među narodima" (CFL 35). Ovu misao Papa smatra tako važnom da je ponovno preuzima u enciklici *Redemptoris missio* - o trajnoj vrijednosti misijske naredbe iz 1990. god. Podsjetimo se da je ovu encikliku Papa priredio povodom 25. obljetnice *Dekreta o misijskoj djelatnosti Crkve*. Jednom odsjeku u njoj daje naslov "Dijalog s braćom inovjercima"

* Priopćenje na okruglom stolu povodom 25. obljetnice Kursilja u Zagrebu, 24. rujna 1999.

(RM 55-57). Podsjeća katoličku braću i sestre da ekumenski i međureligijski dijalog "ne nastaje iz taktičkih razloga ili radi probitka, nego je djelatnost koja ima vlastite razloge, potrebe, dostojanstvo: proizlazi iz duboka poštovanja prema svemu što je u čovjeku učinio Duh koji puše gdje hoće. Naime, Crkva nastoji razotkriti klice Riječi, zrake istine koja prosvjetljuje sve ljude, klice i zrake koje su u osobama i u vjerskim predajama čovječanstva. Dijalog se zasniva na ufanju i ljubavi i donijet će plodove u Duhu. Druge religije Crkvi su pozitivan izazov" (RM 56). Papa uči da je za ovakav dijalog "neophodan doprinos laika koji primjerom svoga života i vlastitim djelovanjem moraju raditi na poboljšavanju odnosa među pripadnicima raznih religija" (RM 57).

Među pokretima koji su nam se večeras predstavili jedan se izravno bavi ekumenskim i međureligijskim dijalogom a to je Djelo Marijino ili Fokolarini. Iz osobnih susreta na nekim međureligijskim susretima u Italiji i Japanu vidio sam da pripadnici ovog pokreta svoju katoličku vjeru dosljedno žive, ali u kontaktima s vjernicima drugih zajednica gaje *duhovnost dijaloga*. Ekumenska i međureligijska otvorenost ne znači odricanje od katoličkih vjerskih istina, prešućivanje doktrinalnih razlika ili sinkretističko izjednačavanje svih religija. To je življenje svoga i istinsko zanimanje za drugačijega; održavanje i poznavanje vlastite vjere i poštivanje vjerničke savjesti drugih i drugačijih. Svrha ovakve dijaloške duhovnosti jest međusobno upoznavanje, otklanjanje predrasuda i suradnja u pothvatima u kojima možemo i trebamo sudjelovati na zajedničko dobro bližnjih koji nas trebaju.

Većina ostalih pokreta koji su nam se večeras predstavili uvode svoje članove u dublje življenje katoličkog identiteta i apostolsko djelovanje u skladu s poslanjem cijele Crkve. Zajedno s cijelom Crkvom, pripadnici zbiljski katoličkih crkvenih pokreta trebaju ostati otvoreni za ekumenske i međureligijske kontakte, žele li biti vjernici Crkve koja se na Drugom vatikanskom saboru (1962.-1965.) ponizno i iskreno otvorila drugim kršćanima i sljedbenicima nekršćanskih religija.

To u našim prilikama praktično znači, kad pred svojom djecom te vlastitom braćom i sestrama u vjeri govorimo o pravoslavicima i muslimanima, mi katolički pripadnici Crkve u Hrvata ne smijemo iskarikirati njihovu vjeru ili terorističke zločine pojedinih njihovih sunarodnjaka pripisati cijelom narodu. Zbog sukoba koji su se u dalekoj i blizoj prošlosti dogodili na našem području, slatka je napast svake većinske religije da o "drugima" prenosi stereotipne predrasude. Uz to je napast članova većinske religije da manjine na svom području ignoriraju ili ih čak smatraju opasnošću za nacionalnu sigurnost. Tko hoće biti katolički vjernik laik u duhu Sabora, mora se odupirati takvim napastima u sebi samome, u svojoj obitelji, župi i u svom crkvenom pokretu. Morao bi zajedno s crkvenim pastirima pridonositi da Crkva bude jasan znak i privlačno sredstvo Kristove ljubavi u ovoj i ovakvoj sredini. Na to poziva dokument *Dijalog i navještaj* koji su 1991. god. izdali Papinsko vijeće za međuvjerski dijalog i Kongregacija za evangelizaciju naroda. Taj dokument potiče sve katolike da "s otvorenošću promatraju uvjerenja i vrednote drugih" (48), te da "budu spremni učiti i primati od drugih i posredstvom njih pozitivne vrednote njihovih predaja. Tako, posredstvom dijaloga, mogu biti dovedeni u stanje da pobijede ukorijenjene predrasude, da još jednom provjere svoje unaprijed stvorene zamisli i da pokatkad prihvate da razumijevanje vlastite vjere bude pročišćeno" (49). Isti dokument

upozorava da "poistovjećivanje neke posebne vjere s nacionalnom kulturom, s nekim političkim sustavom, stvara ozračje nesnošljivosti" (74).

Sažeto rečeno, svi crkveni pokreti i udruge trebali bi biti i sve više postajati otvoreni za ekumenske i međureligijske kontakte te gajiti duhovnost dijaloga. Ova otvorenost je znak vremena u kojem Katolička Crkva jest i želi sve više postajati sveopći sakrament spasenja u Kristu te znak i sredstvo jedinstva ljudske zajednice.